

Friskare arbetsplats inom förskola och skola

Förskola, grundskola, fritidshem och gymnasium

Utgår från WHO:s modell för hälsosamma arbetsplatser

OM GUIDEN

Skolan och förskolan lever i läsårets rytm, med höga krav, många relationer och lite tid för återhämtning under terminen.

Hälsoarbetet behöver följa samma rytm för att fungera.

Guiden riktar sig till förvaltningsledning, HR och chefer och visar hur ni arbetar strategiskt med hälsa – från kartläggning till uppföljning – med Hälsoportalen som stöd.

I GUIDEN

1. Förvaltningens utmaningar
2. Best practice: WHO:s process steg för steg
3. Kartlägga nuläget
4. Årshjul för förvaltningen
5. Handlingsplan på tre nivåer
6. Insatser på fyra nivåer

Vanliga utmaningar inom de fyra områdena

WHO beskriver fyra områden där arbetsgivaren kan påverka hälsan. Listan är en utgångspunkt för er kartläggning – er egen bedömning avgör vad som är viktigast.

Fysisk arbetsmiljö

- Buller i förskola och matsal
- Inomhusmiljö och ventilation
- Låga möbler och lyft av barn i förskolan
- Smitta

Psykosocial arbetsmiljö

- Hög arbetsbelastning och dokumentationskrav
- Konflikter, hot och våld
- Otydliga uppdrag och prioriteringar
- Många utvecklingsprojekt samtidigt

Personliga hälsoresurser

- Rast och paus i en schemalagd dag
- Rösthälsa
- Återhämtning under terminen

Engagemang i samhället

- Samverkan med elevhälsa och socialtjänst
- Kompetensförsörjning och VFU-platser
- Dialog med vårdnadshavare

ATT BÖRJA MED

Tre områden som ofta är extra viktiga i förskola och skola

1

Prioritering av arbetsuppgifter

Uppdraget växer – det måste vara tydligt vad som kan vänta.

2

Kommunikation och återkoppling

Täta relationer med elever och vårdnadshavare kräver tydlig intern kommunikation.

3

Delaktighet och inflytande

Lärare och pedagoger behöver vara med och forma förändringen, inte bara ta emot den.

De tre områdena motsvarar friskfaktorer som parterna i kommunal sektor har enats om. Er medarbetarundersökning – friskfaktorenkät, HME, COPSOQ III eller en egen enkät – visar vad som behöver prioriteras hos er.

Utgå från WHO:s process i åtta steg

Ett strategiskt hälso- och arbetsmiljöarbete börjar med att kartlägga nuläget och tillsätta en tvärfunktionell grupp som driver frågorna framåt. Här är vår rekommendation på arbetsprocess för förskola och skola.

Exempel på frågor att besvara för att kartlägga nuläget

Nuläget är utgångspunkten för hela arbetet. Frågorna hjälper hälsogruppen att se var ni står – innan ni väljer vad som ska prioriteras.

- ☐ Hur ser sjukfrånvaron ut, kort- och långtid, per förvaltning och enhet, och hur har den utvecklats de senaste åren?
- ☐ Var finns upprepad korttidsfrånvaro, och hur fångar cheferna upp den i dag?
- ☐ Hur många rehabärenden pågår, och hålls de lagstadgade datumen?
- ☐ Vad visade den senaste medarbetarundersökningen, och vad hände med resultatet?
- ☐ Hur ser arbetsbelastningen ut, och vet medarbetarna vad som kan prioriteras bort?
- ☐ Hur rapporteras tillbud, olyckor och hot och våld, och följs de upp?
- ☐ Är det systematiska arbetsmiljöarbetet dokumenterat, och när gjordes den senaste årliga uppföljningen?
- ☐ Har cheferna rimliga förutsättningar att leda arbetsmiljöarbetet, i form av antal medarbetare, tid och stöd?
- ☐ Vilka hälsofrämjande insatser finns i dag, som friskvård och företagshälsovård, och hur många använder dem?
- ☐ Vilka system, mejlkorgar och kalkylblad används i dag för sjukanmälan, rehab, enkäter och SAM, och vem har överblicken?

ETT SÄTT ATT KARTLÄGGA NULÄGET

1 Undersöka

Medarbetarundersökning
– samma frågor i hela kommunen.

2 Analysera

Resultat för kommun, förvaltning och enhet.

3 Planera

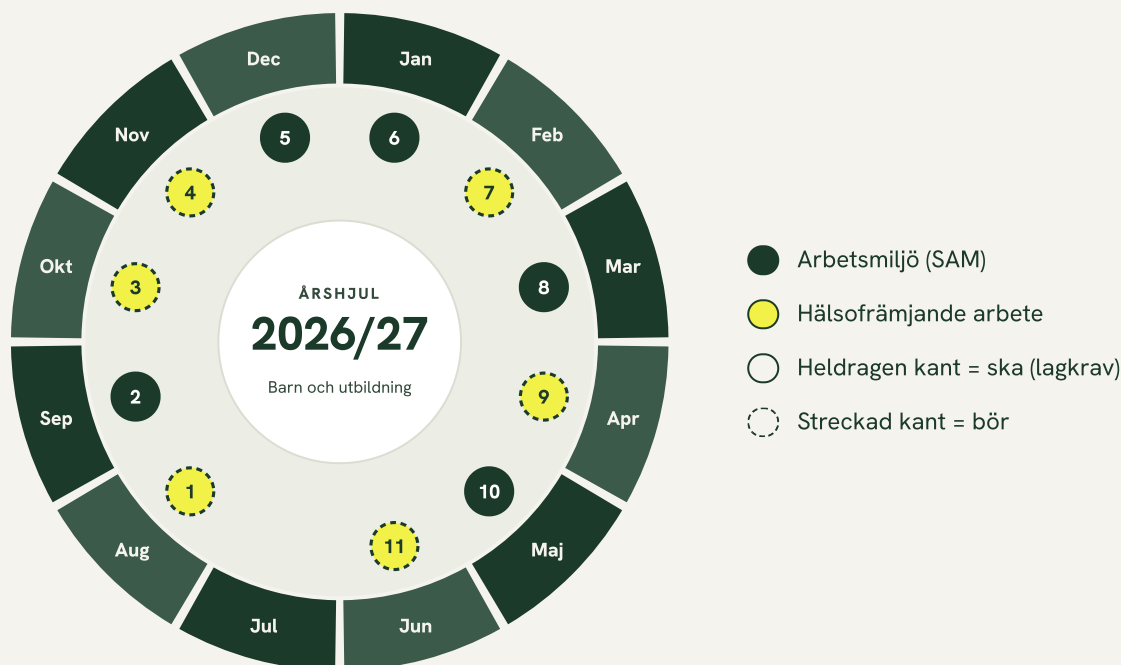
Aktiviteter kopplade till mål och resultat.

4 Följa upp

Nästa mätning visar förflyttningen.

Ett år med strategiskt hälsoarbete och SAM

Läsår. Arbetet startar i augusti och avslutas i juni. Lagkraven är grunden, hälsoarbetet bygger på dem – på kommun-, förvaltnings- och enhetsnivå.

1	Aug	Läsårsstart: mål för hälsoarbetet	BÖR	FÖRVALTNING
2	Sep	Skyddsron, hösttermin	SKA	ENHET
3	Okt	Medarbetarundersökning till alla medarbetare	BÖR	KOMMUN
4	Nov	Analys av resultatet	BÖR	FÖRVALTNING
5	Dec	Handlingsplaner på arbetsplatsträff	SKA	ENHET
6	Jan	Riskbedömning inför vårterminens förändringar	SKA	FÖRVALTNING
7	Feb	Röst- och bullerinsats	BÖR	ENHET
8	Mar	Skyddsron, vårtermin	SKA	ENHET
9	Apr	Uppföljning av handlingsplaner	BÖR	FÖRVALTNING
10	Maj	Årlig uppföljning av arbetsmiljöarbetet	SKA	FÖRVALTNING
11	Jun	Utvärdering av läsåret och mål för nästa	BÖR	FÖRVALTNING

I portalen: Årshjul med påminnelser och märkning av vad som är lagkrav (ska) och rekommendation (bör), kopplat till Planering och Rapportering.

Exempel: Hållbar arbetsbelastning för lärare

Ett problem behöver sällan bara en sorts lösning. En bra handlingsplan angriper det från alla fyra områdena.

<div>Fysisk</div> <p>Tysta arbetsplatser för planering och efterarbete.</p>	<div>Psykosocial</div> <p>Gemensam prioritering av uppdrag i arbetslaget – vad gör vi inte i år?</p>		
<div>Personliga resurser</div> <p>Skyddad rasttid som schemaläggs och följs upp.</p>	<div>Samhälle</div> <p>Tydlig samverkan med elevhälsa och socialtjänst kring elever i behov av stöd.</p>		
<div>Mål</div> <p>[ERT MÄTBARA MÅL]</p>	<div>Ansvarig</div> <p>Rektor</p>	<div>Uppföljning</div> <p>Efter 3, 6 och 12 månader</p>	<div>Underhåll</div> <p>Repetition varje år och vid nyanställning</p>

TRE NIVÅER

Konkret på enheten – strategiskt i hela kommunen

Enkla och mätbara aktiviteter är grunden. Verklig förändring kräver att hela kommunen drar åt samma håll, med gemensamma mål på varje nivå.

ÖVERGRIPANDE

Kommunledning, HR och central samverkan prioriterar ett par områden och sätter gemensamma mål.

FÖRVALTNING

Barn och utbildning jämför sitt resultat med kommunens och bryter ned målen till egna mål och aktiviteter.

ENHET

Chef och medarbetare går igenom sitt resultat på en arbetsplatsträff och väljer en konkret, mätbar aktivitet.

Insatser som stöttar hela vägen – från samhälle till individ

Hälsa och arbetsmiljö hänger ihop. Insatserna gör nytta på olika nivåer, och Hälsoportalen håller ihop dem.

NIVÅ	HÄLSA	ARBETSMILJÖ	I HÄLSOPORTALEN
 Samhälle Invånarna och kommunen som arbetsgivare	<ul style="list-style-type: none"> • Friska medarbetare ger kontinuitet för brukare, elever och invånare • Minskad sjukfrånvaro minskar belastningen på sjukvården och ökar samhällsengagemanget • Kommunen som attraktiv arbetsgivare 	<ul style="list-style-type: none"> • Sjukfrånvaron som underlag till ledning och årsredovisning 	Samlad statistik över tid, Rapportering
 Kommun Förvaltningarna och kommunledningen	<ul style="list-style-type: none"> • Gemensamma hälsomål • Chefsutbildning i hälsofrämjande ledarskap 	<ul style="list-style-type: none"> • Systematiskt arbetsmiljöarbete och årlig uppföljning • Bevakning av lagstadgade datum 	Dashboard, Årshjul, Planering, Rapportering, påminnelser
 Grupp Arbetsgruppen och enheten	<ul style="list-style-type: none"> • Aktiviteter på arbetsplatsträffen utifrån gruppens resultat 	<ul style="list-style-type: none"> • Skyddsronnd och riskbedömning • Rapportering av tillbud, hot och våld 	Enkätresultat på gruppnivå (minst fem svarande), Incidentrapportering, Handlingsplaner
 Individ Medarbetaren	<ul style="list-style-type: none"> • Friskvård och friskvårdsbidrag • E-learning inom hälsa och arbetsmiljö 	<ul style="list-style-type: none"> • Sjukanmälan och VAB i mobilen • Rehabilitering med plan för återgång i arbete 	Friskvård, Utbildning, Rehabilitering, Boka företagshälsovård – konfidentiellt

Nyfiken på att veta mer om samarbete med Helo?

Kontakta oss så berättar vi mer.

Sofie

Processledare, Helo Hälsa

hej@helohalsa.com

Guiden utgår från WHO:s Healthy Workplace Framework and Model (2010). Friskfaktorerna är framtagna av parterna i kommunal sektor. Helo Hälsa är inte knutet till eller godkänt av WHO. Exemplen i guiden är illustrativa och ska anpassas efter er verksamhet.